

Phm. Maciej Palka j.s.m.
Kierownik Harcerskich Drużyn Wodnych i Żeglarskich ZHP

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI KIEROWNICTWA HARCERSKICH DRUŻYN WODNYCH I ŻEGLARSKICH ZHP W OKRESIE GRUDZIEŃ 2010 – GRUDZIEŃ 2012

Niniejsze opracowanie ma na celu przybliżenie wydarzeń i podejmowanych inicjatyw w okresie od Sejmiku specjalności wodnej jaki odbył się w grudniu 2010 roku w Łodzi, a które były udziałem KHDWiŻ. Winno ono pomóc w dokonaniu właściwej analizy oraz opracowaniu wniosków na przyszłość.

SKŁAD ZESPOŁU

Sejmik specjalności, w grudniu 2010 roku, podczas obrad w Łodzi dokonał wyboru KHDWiŻ w składzie: Wiktor Wróblewski, Maciej Palka, Małgorzata Witczak, Barbara Horyń, Michał Sadowski. Podczas konstytuującego posiedzenia tegoż składu zdecydowano, iż szefem zespołu i Kierownikiem Drużyn Wodnych zostanie Wiktor Wróblewski. Oczywiście wszystkie te wybory są zawsze jedynie propozycją dla Naczelnika ZHP, który formalnie ma pełnię władztwa w zakresie mianowania zespołów Głównej Kwatery. Jednak utarta praktyka potwierdza, iż Naczelnik ZHP w swoich rozkazach potwierdza decyzje sejmikowe. Podobnie było i tym razem. Pomimo kłopotów formalnych doszło do mianowania nowego kierownictwa jednak w okrojonym składzie. Basia Horyń nigdy nie została przez Naczelniczkę mianowana członkiem kierownictwa, gdyż od czasu sejmiku Druha Basia nie podjęła kontaktu i współpracy z kierownictwem co podyktowane było przyczynami o charakterze osobistym. W takiej sytuacji, aby nie sankcjonować w rozkazie fikcji pozostali członkowie KHDWiŻ zasugerowali Głównej Kwaterze, aby w mianowaniu nowego składu pominąć jedną z osób. W ten oto sposób KHDWiŻ w niedługo po Sejmiku zmniejszyło się do grona czteroosobowego. Jednocześnie z przyczyn formalnych w rozkazie z mianowaniem zespołu nie mogła znaleźć się Druha Gosia Witczak. Obowiązujące w ZHP instrukcje wymagają, aby dla mianowania instruktora mającego przydział chorągwiany (a takowy posiadała Druha Gosia-tj. Chorągiew Stołeczna) do Głównej Kwatery, uzyskać pozytywną opinię macierzystego komendanta. Do początku 2012 roku Druha Gosia nie mogła przedłożyć takowej opinii. Nie wdając się w przyczyny takiego stanu rzeczy należy podkreślić, iż Gosia od samego początku była czynnym uczestnikiem prac i rozmów toczących się w KHDWiŻ. Pomimo braku mianowania w rozkazie była uznawana za przedstawiciela naszej specjalności – do czego z pewnością uprawniał ją mandat nadany przez Sejmik. W toku prac kierownictwa, w 2011 roku zrodziła się zasadnicza różnica zdań pomiędzy niektórymi członkami zespołu. Różnice te zostały omówione podczas spotkania do którego doszło w siedzibie Centrum Wychowania Morskiego w Gdyni. W spotkaniu uczestniczyli: Wiktor Wróblewski, Maciej Palka, Michał Sadowski oraz Małgorzata Witczak. Główną Kwaterę w części roboczej spotkania reprezentowała Druha Emilia Kulczyk-Prus. Efektem omówienia przez zespół rozbieżności co do zasadach pracy kierownictwa była rezygnacja Wiktora Wróblewskiego z kierowania zespołem i dalszej pracy w kierownictwie. Decyzja ta znalazła odzwierciedlenie w majowym rozkazie Naczelniczki ZHP. Od tego też czasu zespół (a razem z tym i nasza specjalność) nie posiadał Kierownika. Pozostały zatem dwie osoby mające status członka kierownictwa oraz jedna osoba posiadająca także mandat nadany przez Sejmik, ale z nieuregulowanym stanem prawnym mianowania w rozkazie. Dalsze zmiany nadeszły po kolejnych kilku miesiącach. W związku z ogłoszeniem propozycji organizacji sejmiku wodnego ogłoszoną przez Szefa Wydziału Specjalności-którego celem było przede wszystkim wskazanie Kierownika specjalności, wobec panującego od kilku miesięcy vacatu. Kierownictwo nie poparło tej propozycji – m.in. z powodu braku wcześniejszej konsultacji WS z KHDWiŻ w tej materii i braku doboru dogodnego terminu. Jednocześnie dla uregulowania problemu vacatu pełnienia obowiązków Kierownika podjął się Maciej Palka (stosowny rozkaz Naczelniczki ZHP z początku 2012). Pełnienie tej funkcji miało mieć co do zasady charakter tymczasowy do momentu zwołania planowanego na grudzień 2012 roku Sejmiku i wyboru nowego składu. Jednocześnie w tym okresie (początek 2012 roku) rezygnację z pracy w Kierownictwie złożył Michał

KIEROWNICTWO HARCERSKICH DRUŻYN WODNYCH I ŻEGLARSKICH ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

Sadowski (decyzja Naczelniczki w rozkazie z kwietnia 2012) oraz pomimo finalizowania sprawy pozytywnej opinii również Małgosia Witczak (brak rozkazu z uwagi na brak wcześniejszego mianowania – decyzja Gosi z połowy marca 2012). W tej sytuacji w składzie KHDWiŻ pozostał jedna osoba. Od początku trwały prace nad uzupełnieniem składu w miejsce osób powołanych przez Sejmik. Sytuacja z końcem kwietnia była krytyczna, gdyż de facto kierownictwo liczyło jedną osobę. Na prośbę Kierownika Naczelniczka mianowała do składu Tomasz Nogę. W takim dwuosobowym kształcie zespół funkcjonował około pół roku przed planowanym Sejmikiem. W przeciągu niewiele ponad roku od czasu Sejmiku (grudzień 2010 do kwietnia 2012) z pracy w zespole zrezygnowały wszystkie osoby poza autorem niniejszego opracowania. Pomimo poszukiwań od samego początku chętnych do zastąpienia osób wybranych przez Sejmik – było oczywiste, że mandat osób niewybranych w demokratycznym głosowaniu będzie odpowiednio mniejszy. Prowadzone jednak były rozmowy w przedmiocie uzupełnienia składu, gdyż oczywiste było, że dla dobra specjalności musi funkcjonować zespół – nawet jeśli będzie on uzupełniany w drodze bezpośrednich uzgodnień, a nie Sejmiku. Od kwietnia 2012 roku było też dla kierownictwa oczywiste, iż realny mandat opiewa jedynie na zwołanie Sejmiku specjalności i oddanie dalszych decyzji w ręce przedstawicieli specjalności wodnej z całego kraju. Jedynie w zakresie bieżących i niecierpiących zwłoki spraw dwuosobowe kierownictwo gotowe było podejmować decyzje. Na szczęście w okresie od kwietnia 2012 roku nie było spraw rangi zasadniczej – a podejmowane decyzje miały raczej charakter techniczny i nie wpływały na pracę całej specjalności. W chwili obecnej Sejmik stanie przed decyzją o dalszym kształcie centralnego przedstawicielstwa specjalności wodnej i żeglarskiej. Należy jednak podkreślić, że ciągłe zmiany w składzie zespołu miały zasadniczy – jeśli nie decydujący – wpływ na efektywność pracy Kierownictwa. W przyszłości należy dołożyć starań, aby takich częstych zmian uniknąć.

PODEJMOWANE DZIAŁANIA

Omówienie działalności KHDWiŻ należy podzielić na trzy części:

- działania programowe
- działania regulacyjne
- organizacja pracy własnej.

Idąc od końca, przedmiotowe sprawozdanie przybliżyć musi okoliczności jakie dotyczą ogólnie rozumianej organizacji pracy wewnętrznej zespołu. Struktura zespołu i jego wewnętrzne relacje mają decydujący wpływ na efektywność podejmowanych działań. Rzeczą oczywistą jest, że stałe zmiany składu zespołu spowodowały, iż przez prawie dwa lata nie uregulowały się żadne stałe metody pracy i zasady podziału obowiązków. Od samego początku podejmowane były starania podziału zadań w oparciu o zasadę terytorialności oraz przedmiotowości zadań. Podział terytorialny miał opierać się o podział chorągwi na pięć obszarów – po jednym dedykowanym każdemu z członków kierownictwa. Już pierwsze rezygnacje pokazały, iż takie kwalifikowanie zadań miało się z celem. Jednocześnie podział zadań wg kompetencji i zainteresowań bardzo szybko się dezaktualizował. Taki stan sprawy spowodował, iż zasady współpracy i podział zadań był ustalany elastycznie i każdorazowo ad hoc wybierana była osoba odpowiadająca za dany temat czy obszar.

W zakresie regulacyjnym KHDWiŻ stanęło w obliczu bardzo poważnych zadań i oczekiwań Sejmiku. Sejmik podjął decyzję o uchwaleniu podstawowych dokumentów regulujących obszar wodniactwa i powierzył prawo jak i obowiązek zadbania by regulacje te stały się obowiązującymi instrukcjami w ZHP. Kierownictwu nadano jednocześnie kompetencje do dokonania koniecznych korekt z zaznaczeniem późniejszych konsultacji z pilotami chorągwi. **Zadanie to nie zostało zrealizowane.** Nie było podjętych przez kierownictwo szerszych działań zmierzających do uchwalenia tych dokumentów przez Główną Kwaterę, ani nawet zmierzających do opracowania korekt. Od czasu pełnienia funkcji Kierownika przez Macieja Palkę prace nad tym dokumentem wstrzymano do czasu kolejnego sejmiku. Przyczyna tej decyzji była dość prozaiczna – brak reprezentatywnego kierownictwa oznaczałoby konieczność dokonywania korekt z wydłużeniem konsultacji. Zatem gdyby nawet zacząć w styczniu konsultacje to potrwały by one do okresu Akcji Letniej – zatem dokument można by przyjąć i rekomendować do wdrożenia najwcześniej we wrześniu 2012. Czyli w stosunku do powierzenia tej sprawy Sejmikowi mogło to przyspieszyć sprawę o 4 miesiące. Jednak dwa kolejne argumenty były decydujące. Z jednej strony brak

KIEROWNICTWO HARCERSKICH DRUŻYN WODNYCH I ŻEGLARSKICH ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

reprezentatywności w KHDWiŻ, a z drugiej trwające prace w Głównej Kwaterze nad modernizacją struktury i zasad pracy ze specjalnościami – co mogło spowodować, iż korekty były by od razu nieaktualne, a trwające konsultacje wprowadziłyby zamieszanie. Brak właściwej polityki informacyjnej w tym obszarze był powodem krytyki ze strony części środowisk. KHDWiŻ uznaje tą krytykę za w znacznej części uzasadnioną. Pozostała materia regulacyjna to trzy instrukcje. Regulamin mundurowy poległ w przedbiegach. Przygotowana przed rokiem propozycja w nieoficjalnych jeszcze konsultacjach spotkała się z zarzutami i bardzo negatywną oceną. Różnice w podejściu środowiska łódzkiego i śląskiego są praktycznie nie do usunięcia (głównie w zakresie umundurowania instruktorskiego, a przecież umundurowanie harcerzy praktycznie nie wymaga zmian w stosunku do obecnie obowiązującego regulaminu). W zakresie dwóch pozostałych instrukcji (instrukcja spływu i rejsu śródlądowego) prace nie były prowadzone. Pozostaje do dyspozycji Kierownictwa projekt nowelizacji instrukcji spływu opracowany przez Zespół Pilota Chorągwi Śląskiej (autorstwo podyktowane najszerzą praktyką w przedmiocie spływów w tejże chorągwi). Projekt pochodzi jeszcze z okresu poprzedniego Sejmiku. Jednocześnie prace nad nowelą instrukcji rejsu śródlądowego wymagają dopiero rozpoczęcia i wskazania proponowanych autorów. Kierownictwo propozycje regulaminu mundurowego oraz instrukcji spływów przedkłada Sejmikowi do wiadomości i ewentualnego wykorzystania w toku dalszych prac. Niewątpliwie trzeba przyznać, że brak wdrożenia nowych regulacji w ostatnich dwóch latach nie miał w ocenie kierownictwa znaczącego wpływu na program wodny w Związku. W obszarze wizerunkowym mundurów obowiązuje regulamin sprzed reformy mundurowej – poszerzony metodą faktów dokonanych o granatowe koszule mundurowe autorstwa instruktorów Chorągwi Łódzkiej. Ta jedyna zmiana jest ogromnym krokiem na przód w kwestii mundurów i należą się jej autorom słowa uznania. Środowisko przyjęło i zaakceptowało te koszule – jednak do dnia dzisiejszego poza zgodą na testowanie nowego umundurowania brak jest oficjalnej regulacji w tym zakresie. Instrukcje spływu i rejsu na dzień dzisiejszy nie mają charakteru stymulującego w naszej specjalności. Wydaje się, że Sejmik winien opracować kształt takich dokumentów – gdyż są one w istocie dość proste, a prace można oprzeć o obecne uregulowania. Stworzenie noweli tych dokumentów nie powinno zająć dużo czasu, a Sejmik ma kompetencje nadania od razu rekomendacji tym projektom dla Głównej Kwatery. Znacznie większym wyzwaniem jest obecnie kwestia regulacji podstaw ruchu wodnego. W tej materii obecne Kierownictwo nie czuje się kompetentne by przedkładać jakąkolwiek rekomendację uczestnikom Sejmiku. Jest to na pewno obszar ważny i zasadniczy dla dalszego funkcjonowania specjalności. Obecne Kierownictwo uznaje jedynie za godne przemyślenia daleko idącą deregulację instrukcji określających zasady pracy w naszej specjalności. Jednak zakres takich dokumentów i ich kształt pozostaje w gestii Sejmiku. Do wykorzystania jako fundament, Kierownictwo przedkłada Sejmikowi dokumenty w jakie „wypożyczył” nas poprzedni Sejmik bez jakichkolwiek korekt.

W dalszej części prezentujemy skrót z zakresu programowego działalności Kierownictwa. W tym obszarze działania podejmowane były co do zasady ad hoc. Każdorazowo inicjatywy pochodzące od poszczególnych członków Kierownictwa były przez nich samodzielnie realizowane. Najlepszym przykładem była inauguracja sezonu żeglarskiego jaka odbyła się w 2011 roku. Zadanie to realizowane wspólnym wysiłkiem KHDWiŻ oraz CWM. W większości wysiłek spoczywał na autorze pomysłu – Michale Sadowskim. Jest to chyba największe wydarzenie realizowane przez Kierownictwo. Doskonale oddaje ono całość tego obszaru. Znaczna część wysiłku spoczywała na autorze pomysłu. Pomimo wielu trudności zadanie zostało wykonane. Mogło też być doskonałym poligonem na przyszłość. Wnioski jakie wyciągnęliśmy z tej realizacji dawały nadzieję na postęp i organizację podobnych spotkań w przyszłości. Niestety brak sił i kadr powoduje, iż wszelkie inicjatywy pozostają jedynie w sferze pomysłów nie wchodząc w etap realizacji. Na pewno istnieje duże zapotrzebowanie na imprezy międzychorągwiowe/centralne. Brak jest jednak zwykle sił i środków do ich realizacji. W tym obszarze część zapotrzebowania na program wodny kierowany do całości Związku wypełnia z własnej inicjatywy CWM. W okresie dwóch lat Kierownictwo starało się być w miarę możliwości partnerem CWM w tych zadaniach. Jednak istnieje znaczna dysproporcja w tym zakresie i bez wątpienia palmę pierwszeństwa należy przyznać kierownictwu CWM oraz Fundacji w tym zakresie, które dysponują zarówno większymi środkami, sprzętem jak i kadrą. Kierownictwo sugeruje, aby uczestnicy Sejmiku pochylili się nad zagadnieniem współpracy pomiędzy strukturami wodniackimi, a kadrą CWM w zakresie realizacji zadań programowych na przyszłość. Możliwości CWM-u są znaczne i przy współpracy ze strukturami specjalności wodnej zadania te mogą być jeszcze bardziej efektywne i jeszcze bardziej dopasowane do potrzeb wodniaków.

KIEROWNICTWO HARCERSKICH DRUŻYN WODNYCH I ŻEGLARSKICH ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

OCENA KIEROWNICTWA

Jest rzeczą symptomatyczną, iż znaczną część niniejszego opracowania stanowi opis zmian kadrowych w omawianym okresie. Jak na dwuletni okres sprawozdawczy zmiany były liczne i niestety co do zasady jednokierunkowe – rezygnacje z pełnienia funkcji. Ocena tego stanu rzeczy pozostaje rzecz jasna w gestii Sejmiku. Kierownictwo może jedynie rekomendować uczestnikom Sejmiku bardzo poważne pochylenie się nad tym tematem, aby w przyszłości uniknąć podobnych sytuacji. Trudno Kierownictwu dokonać realnej oceny przyczyn większości rezygnacji jakie zostały złożone przez ostatnie dwa lata – choćby z racji braku obiektywizmu. Niemniej podejmując się próby diagnozy problemu Kierownictwo zmuszone jest poddać pod rozagę, iż nasza specjalność (mimo, iż jest jedną z najsilniejszych – jeśli nie najsilniejszą specjalnością w ZHP) nie posiada dostatecznego zasobu kadrowego mogącego zorganizować sprawny zespół pracujący na poziomie centralnym. Dowodem tego może być fakt, że co do zasady osoby wchodzące dwa lata temu w skład Kierownictwa pełniły bieżące funkcje w macierzystych środowiskach – głównie w obszarze inspektoratów chorągwiowych (dwóch pilotów i jedna z osób będąca kandydatem na pilota). Brak „nadwyżek” kadrowych powodował, iż często zadania w macierzystych chorągwiach miały charakter pierwszoplanowy, a zadania poziomu centralnego musiały być na drugim planie. Czy należy zatem uznać, iż funkcja w zespole centralnym winna mieć wyłączny charakter. Zdecydowanie nie. Tzn. nie można takiego obostrzenia wprowadzać dla samej zasady. Jednak Sejmik wobec kandydatów na jakiegokolwiek funkcje winien poważnie zapoznać się z możliwościami realizacji zadań więcej niż jednej pełnionej funkcji. Oceniając obecny stan naszej specjalności Kierownictwo rekomenduje Sejmikowi dokonanie jedynie wyboru lidera naszego środowiska. Funkcja Kierownika i istnienie zespołu Kierownictwa sugeruje jakiegokolwiek zwierzchność tego zespołu nad specjalnością. Jest to myślenie w znacznym stopniu błędne. Obecny stan Związku wybitnie pokazuje, iż drużynowy jest autonomiczny i zależy jedynie od swojego komendanta hufca. Reszta struktur – w tym retmanaty, ośrodki i piloci chorągwi – pełnią rolę pomocniczą wobec zadań drużyn. Również brak środków na poziomie centralnym uniemożliwia funkcjonowanie zespołu rozumianego jako Kierownictwo. Stąd sugestia, aby dalszy tok działalności na poziomie centralnym w naszej specjalności oprzeć o brak formalizmu i elastyczny dobór osób do zadań. Powołany lider jedynie koordynowałby prace, w które w znacznej mierze angażować się winni piloci jako pośrednicy między środowiskami w danej chorągwi. Taki układ odpowiadałby nie tylko elastycznemu doborowi ludzi do konkretnych zadań, ale także urealniłby system pracy. Odpowiadałoby to także temu co jest bezsprzeczne – tj. zasadniczym różnicom pomiędzy metodami pracy w specjalności wodnej w poszczególnych chorągwiach. Mając na uwadze niniejszą argumentację Kierownictwo Harcerskich Drużyn Wodnych i Żeglarskich ZHP, zgodnie z panującym zwyczajem składa dymisję i rekomenduje Sejmikowi podjęcie proponowanych decyzji systemowych i wybór lidera specjalności.

PODSUMOWANIE

Powyższe opracowanie oczywiście nie jest w stanie oddać całości okoliczności w jakich znajdowało się Kierownictwo Harcerskich Drużyn Wodnych i Żeglarskich, ani wszelkich podjętych działań i sugerowanych ocen. Autorzy wierzą, że lektura pomoże nieco przybliżyć wydarzenia ostatnich dwóch lat i zrozumieć aktualny stan w jakim znajduje się KHDWiŻ. Ostateczna ocena Zespołu i jego Członków pozostaje w gestii uczestników Sejmiku.

phm. Maciej Palka j.s.m.